

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням вченої ради Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького
від 30.10.2019 протокол № 4

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО АТЕСТАЦІЮ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ
ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ В НАЦІОНАЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ
ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

1. Загальні положення

1.1 Положення розроблене відповідно до «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 року №167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (далі – Порядок) з метою організації процесу атестації здобувачів ступеня доктора філософії в Національній академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (далі – Національна академія).

1.2 Положення визначає порядок: організації попередньої експертизи дисертації на здобуття ступеня доктора філософії в Національній академії та послідовність процедури затвердження рецензентів дисертації, голови спеціалізованої вченої ради та опонентів; створення разової спеціалізованої вченої ради Національної академії (далі – ради) із захисту дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії; проведення атестації здобувачів ступеня доктора філософії та оформлення атестаційних документів; присудження ступеня доктора філософії і прийняття вченою радою Національної академії рішення про видачу диплома доктора філософії.

1.3 Атестація здобувача ступеня доктора філософії – це комплекс послідовних експертних дій щодо оцінки наукового рівня дисертації та наукових публікацій здобувача, встановлення рівня набуття ним компетентностей з метою державного визнання рівня наукової кваліфікації шляхом присудження йому наукового ступеня.

1.4 На присудження ступеня доктора філософії може претендувати особа, яка успішно виконала відповідну освітньо-наукову програму та публічно захистила наукові досягнення у формі дисертації.

**2. Організація попередньої експертизи дисертації на здобуття ступеня
доктора філософії**

2.1 З метою проведення попередньої експертизи дисертації здобувач ступеня доктора філософії повинен:

одержати в начальника відділення докторантури і ад'юнктури академічну довідку про виконання освітньо-наукової програми;

отримати висновок наукового керівника (керівників) (або структурного підрозділу в разі відмови наукового керівника надати такий висновок) з оцінкою його роботи в процесі підготовки дисертації та відпрацювання індивідуального плану виконання освітньо-наукової програми підготовки здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії;

підготувати дисертацію у вигляді спеціально підготовленої кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису, оформлену відповідно до вимог наказу МОН України від 12.01.2017 року №40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», а також наукові публікації, в яких висвітлено основні наукові результати дисертації.

2.2 За клопотанням начальника кафедри, де було виконано дисертацію здобувачем ступеня доктора філософії, проводиться засідання вченої ради факультету щодо прийняття рішення про проведення попереднього розгляду виконаної дисертації на відповідність діючим нормативним вимогам та для подальшого захисту у разовій спеціалізованій ученій раді. На засіданні заслуховуються висновок наукового керівника щодо оцінки роботи здобувача в процесі підготовки дисертації та результатів відпрацювання ним індивідуального плану виконання освітньо-наукової програми, а також пропозиції щодо структурного підрозділу (далі – кафедри) для проведення фахового семінару та кандидатур рецензентів. При цьому начальником кафедри надаються голові вченої ради факультету: письмові згоди рецензентів на рецензування роботи та на подальше їх введення до складу разової спеціалізованої ради; копії дипломів рецензентів про наукові ступені та атестатів про вчені звання; список публікацій рецензентів з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача.

2.3 На засіданні вченої ради факультету приймається рішення щодо відповідності дисертаційної роботи діючим нормативним вимогам, наявності наукової новизни та повноти опублікування матеріалів дисертації у наукових фахових виданнях, а також клопотання перед вченою радою Національної академії про затвердження рекомендованих рецензентів та кафедри для проведення фахового семінару. Рішення вченої ради факультету приймається відкритим голосуванням, простою більшістю голосів членів вченої ради, присутніх на засіданні та оформлюється протоколом.

2.4 Після засідання вченої ради факультету голова та секретар вченої ради готують службову записку на ім'я голови вченої ради Національної академії щодо проведення попередньої експертизи дисертації, затвердження

кандидатур рецензентів та кафедри для проведення фахового семінару. Перед поданням службової записки голові вченої ради Національної академії голова вченої ради факультету погоджує її з начальником науково-організаційного відділу, надавши для перевірки на відповідність нормативним вимогам публікації рецензентів з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача, копії їх дипломів про науковий ступінь та атестатів про вчене звання та письмові згоди на рецензування дисертації та подальшого введення їх до складу разової спеціалізованої вченої ради. Перевірка на відповідність нормативним вимогам публікацій рецензентів не повинна перевищувати п'яти робочих днів.

2.5 Здобувач ступеня доктора філософії звертається з письмовою заявою на ім'я голови вченої ради Національної академії щодо проведення попередньої експертизи його дисертації та надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. Перед поданням заяви голові вченої ради Національної академії здобувач погоджує її з начальником науково-організаційного відділу, надавши для перевірки на відповідність нормативним вимогам свої публікації за темою дисертації. Перевірка на відповідність нормативним вимогам публікацій здобувача не повинна перевищувати п'яти робочих днів.

2.6 У випадку встановлення фахівцями науково-організаційного відділу невідповідності публікацій рецензентів та здобувача ступеня доктора філософії нормативним вимогам подання документів на ім'я голови вченої ради Національної академії щодо проведення попередньої експертизи дисертації та надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення її результатів припиняється.

2.7 Заява здобувача подається вченому секретарю Національної академії у визначені терміни для внесення питання про розгляд його заяви до порядку денного засідання вченої ради Національної академії. До заяви здобувач додає академічну довідку про виконання освітньо-наукової програми та висновок наукового керівника. Голова вченої ради виносить на розгляд на засіданні вченої ради Національної академії заяву здобувача та службову записку голови вченої ради факультету про рекомендовані кандидатури рецензентів та визначену кафедру для проведення фахового семінару. За відсутності суттєвих зауважень вчена рада Національної академії затверджує кандидатури рецензентів та структурний підрозділ для проведення попередньої експертизи дисертації та надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. Рішення вченої ради Національної академії приймається відкритим голосуванням, простою більшістю голосів членів вченої ради, присутніх на засіданні.

2.8 Після затвердження рішенням вченої ради Національної академії кандидатур рецензентів начальник факультету призначає дату проведення фахового семінару на визначеній кафедрі для апробації дисертації. У випадку,

якщо здобувач є близьким родичем начальника факультету, начальника профільної кафедри, всі дії щодо організації та проведення попередньої експертизи його дисертації на факультеті здійснюються: заступник начальника факультету з навчально-методичної роботи, професор профільної кафедри, доктори наук із відповідної спеціальності. Відповідальним за проведення фахового семінару є начальник кафедри, визначеної вченою радою Національної академії для проведення фахового семінару.

2.9 У разі проведення за дорученням МОН України попередньої експертизи дисертації здобувача, підготовка якого здійснювалась в іншому закладі вищої освіти чи в науковій установі, рішенням вченої ради Національної академії дається доручення начальнику відповідного факультету розглянути питання про визначення кандидатур рецензентів та кафедри, на якій буде проводитись попередня експертиза дисертації. Начальник факультету після ознайомлення з рукописом та анотацією дисертації виносить на розгляд вченої ради факультету пропозиції щодо кандидатур рецензентів дисертації (одержавши заздалегідь їх письмові згоди, списки публікацій з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача, дипломи про науковий ступінь та атестати про вчене звання) та кафедри для проведення фахового семінару. Рішення вченої ради факультету про рекомендацію рецензентів та кафедри, на якому буде проводитись попередня експертиза дисертації (для здобувача, підготовка якого здійснювалась в іншому закладі вищої освіти чи в науковій установі) приймається відкритим голосуванням, простою більшістю голосів членів вченої ради, присутніх на засіданні. Після надання рекомендацій вченою радою факультету щодо кафедри, на якій буде здійснюватися експертиза дисертації та пропозиції щодо кандидатур рецензентів дисертації, зазначених у службовій записці на ім'я голови вченої ради Національної академії (за погодженням з начальником науково-організаційного відділу) дане питання виноситься на засідання вченої ради Національної академії. Рішення вченої ради Національної академії приймається відкритим голосуванням, простою більшістю голосів членів вченої ради, присутніх на засіданні. Після затвердження вченою радою Національної академії рекомендацій вченої ради факультету начальник факультету призначає дату проведення фахового семінару для апробації дисертації та повідомляє про це здобувача ступеня доктора філософії, підготовка якого здійснювалась в іншому закладі вищої освіти чи в науковій установі.

2.10 У разі відмови (у письмовій формі) Національної академії провести попередню експертизу та підготувати зазначений висновок здобувач має право звернутися до МОН для визначення подальшої процедури захисту дисертації.

3. Проведення попередньої експертизи дисертації на здобуття ступеня доктора філософії

3.1 Попередня експертиза дисертації проводиться протягом двох місяців. Починається вона з дня надходження до Національної академії письмової заяви

здобувача щодо проведення такої експертизи.

3.2 Для проведення попередньої експертизи та надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здобувач подає начальнику кафедри, визначеної рішенням Вченої ради Національної академії, такі документи: рукопис дисертації та його електронну версію; висновок наукового керівника (керівників); академічну довідку про виконання відповідної освітньо-наукової програми; копії наукових публікацій здобувача.

3.3 Начальник кафедри, на якій здійснюється попередня експертиза дисертації, надає рецензентам документи, подані здобувачем, та організовує проведення перевірки тексту дисертації на дотримання вимог академічної доброчесності з використанням онлайн-сервісу пошуку плагіату.

3.4 Обговорення змісту дисертації на фаховому семінарі може бути проведене за умови відсутності в ній текстових запозичень без посилання на джерело, що мають ознаки плагіату, після проведення відповідної перевірки тексту рукопису дисертації. У разі виявлення таких запозичень дисертація до розгляду не допускається до їх повного усунення. Факт належного доопрацювання має бути письмово підтверджений кожним з рецензентів.

3.5 Після надання рецензентами своїх рецензій начальник кафедри за участю рецензентів організовує та проводить на базі кафедри фаховий семінар для апробації дисертації. Задля забезпечення максимальної об'єктивності та всебічності наукової експертизи засідання з обговорення дисертації має проводитись відкрито.

3.6 На засідання фахового семінару запрошуються науково-педагогічні та наукові працівники, докторанти та ад'юнкти з інших кафедр факультету та Національної академії, а також фахівці з інших закладів вищої освіти і наукових установ. У засіданні обов'язково повинні взяти участь гарант освітньо-наукової програми та члени проектної групи, яка була створена для започаткування та провадження освітньої діяльності за спеціальністю дисертації. Окрім того, рекомендується забезпечити участь у засіданні не менше п'яти фахівців (разом із запрошеними) із спеціальності за профілем дисертації здобувача, з них не менш як два доктори наук зі спеціальності дисертації. За відсутності достатньої кількості докторів наук за спеціальністю дисертації у складі кафедри можуть бути запрошені доктори наук з інших структурних підрозділів Національної академії.

3.7 Інформування наукової спільноти про проведення фахового семінару та запрошення фахівців для участі у семінарі забезпечують начальник кафедри, рецензенти та здобувач.

3.8 Головуючим на засіданні фахового семінару має бути доктор наук, начальник кафедри або професор кафедри. Головуючим не може бути науковий керівник здобувача, рецензент, його співавтор чи близька особа здобувача. За відсутності у складі штатних науково-педагогічних працівників кафедри доктора наук зі спеціальності, за якою виконано дисертацію, а також у разі наявності конфлікту інтересів (зокрема, у випадку, якщо здобувач є близьким родичем начальника кафедри), головуєчим, за узгодженням із начальником факультету, до складу якого входить відповідна кафедра, може бути доктор наук із відповідної наукової спеціальності з іншої кафедри факультету.

3.9 Засідання з обговорення дисертації передбачає таку послідовність дій учасників:

головуючий на засіданні повідомляє про правомірність проведення засідання, оголошує порядок денний, тему дисертації здобувача та інформує, коли і ким було затверджено тему дисертації, наукового керівника (керівників), рецензентів. Крім того, головуєчий підтверджує наявність в атестаційній справі здобувача засвідчених начальником факультету письмових рецензій;

учасникам засідання роздається проект висновку щодо дисертації, заздалегідь підготовлений рецензентами, та додаткові матеріали (роздруковані слайди презентації);

здобувач у своїй доповіді викладає основні положення дисертації;

учасники засідання ставлять питання до здобувача за матеріалами дисертації. Під час обговорення дисертації учасники засідання повинні встановити рівень теоретичної підготовки здобувача, набуття ним компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної діяльності, проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;

виступає науковий керівник (керівники);

виступають фахівці, присутні на фаховому семінарі, та всі охочі з оцінкою підготовки здобувача та рекомендацією (чи не рекомендацією) дисертації до захисту у разовій спеціалізованій ученій раді Національної академії;

рецензенти оголошують рецензії. У рецензіях відображуються: актуальність теми роботи, нові наукові результати, їх обґрунтованість та достовірність, відсутність текстових запозичень без посилання на джерело (плагіату), рівень обізнаності здобувача з результатами наукових досліджень інших учених із зазначених у дисертації наукових завдань та їх порівнянності з результатами наукових досліджень здобувача, особистого внеску, повнота

опублікування отриманих результатів та наявність достатньої кількості наукових публікацій, які не є тотожними за змістом; рекомендації щодо подання дисертації до захисту чи (за необхідності) доопрацювання рукопису, включаючи додаткові публікації наукових результатів дослідження. Письмові рецензії рецензентів долучаються до протоколу засідання кафедри. Обговорення дисертації за відсутності письмових рецензій не допускається.

3.10 Залежно від характеру рецензій (позитивні чи негативні) та ходу обговорення рукопису, фаховий семінар може ухвалити рішення щодо відповідності або невідповідності дисертації встановленим вимогам та рекомендувати або не рекомендувати дисертацію до захисту на здобуття ступеня доктора філософії.

3.11 Позитивне рішення щодо дисертації може бути ухвалено у разі відсутності зауважень з боку рецензентів та за позитивного голосування учасників засідання. Порядок голосування визначається учасниками засідання до проведення процедури голосування.

3.12 У разі необхідності доопрацювання рукопису, на що вказано у позитивних рецензіях рецензентів, висновок не приймається, а в рішенні здобувачеві рекомендується доопрацювати рукопис дисертації. Здобувач ураховує зауваження рецензентів та фахівців, присутніх на семінарі та надає кафедрі доопрацьований ним рукопис дисертації на повторне обговорення.

3.13 Термін доопрацювання дисертації здобувачем не обмежується рішенням фахового семінару. Термін повторного вивчення дисертації рецензентами не повинен перевищувати одного місяця. Якщо здобувачеві для доопрацювання дисертації необхідний термін, що перевищує один місяць, то процедура затвердження рецензентів та визначення структурного підрозділу для проведення фахового семінару повторюється з самого початку.

3.14 Начальник кафедри несе персональну відповідальність за належне зберігання у протоколах засідання кафедри усіх матеріалів попередньої експертизи дисертації.

3.15 Відповідальність за дотримання нормативних вимог щодо призначення рецензентів та проведення фахового семінару несе начальник факультету.

3.16 Рецензенти, розглянувши дисертацію та наукові публікації, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, а також з врахуванням результатів фахового семінару готують висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. Рецензенти забезпечують об'єктивність підготовленого ними висновку.

3.17 У висновку має бути зазначено посади, наукові ступені та вчені звання присутніх, а для запрошених фахівців і місце роботи, ким і коли була затверджена тема дисертації та хто і коли був призначений науковим керівником, а також інформація про відповідність дисертації вимогам, передбаченим пунктом 10 Порядку (про наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні та/або експериментальні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для певної галузі знань та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень, а також свідчити про особистий внесок здобувача в науку). Обов'язково наводяться результати голосування учасників фахового семінару із зазначенням кількості присутніх та кількості осіб, які подали голоси «за» або «проти» рекомендації чи утримались (питання визначення кворуму для правочинності проведення відповідного засідання та оцінки результатів відкритого голосування вирішуються відповідно до загальних принципів ухвалення колективних рішень та можуть бути попередньо узгоджені усіма зацікавленими сторонами).

3.18 Висновок готують та підписують рецензенти, головуючий та секретар засідання із зазначенням їх посад, наукових ступенів і вчених звань. Підписи рецензентів, головуючого та секретаря фахового семінару завіряються. Один примірник висновку залишається в документації структурного підрозділу Національної академії, на якому проходила попередня експертиза дисертації. Висновок готується протягом п'яти днів з дати проведення фахового семінару.

3.19 Перед затвердженням висновку заступником ректора (проректором) Національної академії з наукової роботи його зміст необхідно перевірити в науково-організаційному відділі на відповідність нормативно-правовим актам із питань атестації здобувачів наукових ступенів. За наявності обґрунтованих зауважень вони мають бути враховані укладачами висновку. Після доопрацювання висновок передається на затвердження заступнику ректора (проректору) Національної академії з наукової роботи, підпис якого засвідчується печаткою Національної академії.

3.20 Два примірники затвердженого висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації отримує здобувач, а третій зберігається в науково-організаційному відділі. Після видачі здобувачеві зазначених висновків забороняється вносити зміни до тексту дисертації.

3.21 Відповідальність за своєчасне та правильне оформлення висновку покладається на начальника кафедри, головуючого на засіданні кафедри, рецензентів.

4. Затвердження голови спеціалізованої ради та опонентів дисертації здобувача ступеня доктора філософії

4.1 До підготовки пропозицій щодо необхідності створення разової спеціалізованої ради Національної академії для захисту дисертації, а також кандидатур її голови та опонентів залучаються гарант освітньо-наукової програми, рецензенти та начальник кафедри, на якій була виконана дисертація здобувача та/або проведена її попередня експертиза.

4.2. Гарант освітньо-наукової програми звертається до фахівців, яких було запропоновано для включення до складу ради, з проханням дати письмову згоду на головування та опонування дисертації здобувача, надати відомості про себе (посада, місце основної роботи, науковий ступінь, вчене звання, наявність публікацій з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача за останні п'ять років), копій дипломів про наукові ступені та атестатів про вчені звання. Після отримання відомостей щодо голови ради та опонентів, а також підтвердження їх згоди, гарант освітньо-наукової програми, рецензенти та начальник кафедри, на якій була виконана дисертація здобувача та/або проведена її попередня експертиза, передають кандидатури голови ради та опонентів разом з висновком про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації для розгляду на вченій раді факультету (протягом двох тижнів після проведення фахового семінару).

4.3 Вчена рада факультету розглядає пропозиції щодо кандидатур голови ради та опонентів. У разі позитивного висновку щодо рекомендації запропонованого складу ради, яку необхідно створити для захисту дисертації, голова вченої ради факультету надає службову записку на ім'я голови вченої ради Національної академії щодо кандидатур рекомендованого складу разової спеціалізованої вченої ради.

4.4 Перед поданням службової записки голові вченої ради Національної академії голова вченої ради факультету погоджує її з начальником науково-організаційного відділу, надавши для перевірки на відповідність нормативним вимогам публікації голови ради та опонентів з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача, копії їх дипломів про науковий ступінь та атестатів про вчене звання та письмові згоди на головування та опонування дисертації у складі разової спеціалізованої вченої ради. Перевірка на відповідність нормативним вимогам публікацій голови ради та опонентів не повинна перевищувати п'яти робочих днів.

4.5 Затвердження складу разової ради вноситься до порядку денного вченої ради Національної академії після звернення здобувача з письмовою заявою до голови вченої ради Національної академії. У разі відхилення рекомендацій щодо складу разової ради начальник факультету пропонує гаранту освітньо-наукової програми, рецензентам та начальнику кафедри, на якій була виконана дисертація здобувача та проведена її попередня експертиза, запропонувати інші кандидатури голови ради та опонентів.

4.6 Після отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та

практичне значення результатів дисертації, а також письмових згод голови ради та опонентів з копіями їх дипломів про наукові ступені та вчені звання здобувач подає заяву на ім'я голови вченої ради Національної академії щодо утворення ради для проведення захисту дисертації з метою присудження ступеня доктора філософії. Здобувач передає заяву вченому секретарю Національної академії у встановлені терміни для внесення питання про розгляд його заяви до порядку денного засідання вченої ради Національної академії.

4.7 На засіданні вченої ради Національної академії ухвалюються кандидатури голови ради, опонентів та приймається рішення щодо клопотання до МОН України про створення спеціалізованої вченої ради із спеціальності, з якою Національна академія має ліцензію на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти для проведення разового захисту дисертації з метою присудження ступеня доктора філософії. Рішення щодо клопотання до МОН України про створення ради приймається відкритим голосуванням, простою більшістю голосів членів вченої ради Національної академії, присутніх на засіданні.

4.8 При не затвердженні складу разової ради начальнику факультету надають обґрунтоване рішення вченої ради Національної академії та пропонують розглянути інші кандидатури голови та опонентів.

4.9 Відповідальність за дотримання нормативних вимог щодо призначення голови ради та створення ради несе начальник факультету.

5. Клопотання про створення спеціалізованої вченої ради

5.1 Особа, яка пропонується до затвердження головою ради протягом тижня надає до науково-організаційного відділу пакет документів, необхідних для подання в МОН України клопотання про утворення ради:

клопотання про створення ради з відповідним обґрунтуванням та інформуванням про наявність належних умов для функціонування ради;

персональний склад ради із зазначенням прізвища, імені, по батькові, місця основної роботи та наукових публікацій (відповідно до абзацу десятого пункту 6 Постанови КМУ від 06.03.2019 № 167 «Про проведення експерименту присудження ступеня доктора філософії»);

копії дипломів про наукові ступені, атестатів про вчене звання голови та членів ради;

письмові згоди опонентів.

5.2 За умови наявності правильно оформлених усіх зазначених документів науково-організаційний відділ передає клопотання та склад ради з

погодженням заступника ректора (проректора) Національної академії з наукової роботи на підпис ректору Національної академії.

5.3 Документи щодо створення ради, підписані ректором Національної академії голова ради направляє до МОН України. МОН України протягом місяця з дати надходження клопотання приймає рішення про утворення ради, про що видається відповідний наказ. Наказ про створення ради розміщується на сайті МОН України.

6. Подання документів до спеціалізованої вченої ради

6.1 Після опублікування на сайті МОН України наказу про створення разової спеціалізованої вченої ради Національної академії здобувач має подати голові ради документи, вичерпний перелік яких міститься у Постанові КМУ від 06.03.2019 №167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», а саме:

заяву щодо проведення атестації;

копію першої сторінки паспорта громадянина України;

копію диплома магістра (спеціаліста). У разі коли документ про вищу освіту видано іноземним закладом вищої освіти, додатково подається копія документа про визнання іноземного документа про вищу освіту;

витяг з наказу про зарахування до ад'юнктури (прикріплення до закладу вищої освіти (наукової установи), засвідчений в установленому порядку;

академічну довідку про виконання відповідної освітньо-наукової програми;

висновок наукового керівника (керівників) або відповідного структурного підрозділу (два примірники);

висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації (висновок фахового семінару) (два примірники);

дисертацію в друкованому (три примірники) та електронному вигляді (на компакт-диску);

копії наукових публікацій, зарахованих за темою дисертації, на яких повинні бути зазначені вихідні дані відповідних видань. Копії зазначених публікацій засвідчуються в установленому порядку.

6.2 Акти/довідки про участь здобувача у виконаних науково-дослідних роботах (за необхідності/наявності) (один примірник) із номерами їх державної реєстрації, в рамках яких підготовлено дисертацію, підписані керівниками

науково-дослідних робіт та керівником структурного підрозділу, де вказано до яких звітів (проміжних, заключних) та за який рік, увійшли результати дисертаційної роботи здобувача. Оригінали довідок (актів тощо) можуть бути включені до першого примірника дисертації як додатки, а копії – до додатків у інші примірники.

6.3 Якщо у висновку вказано на впровадження результатів дослідження, то необхідно надати відповідну довідку/акт про впровадження/використання (один примірник) результатів дисертаційної роботи із організації, яка впровадила/використовує результати дисертаційного дослідження. Оригінали довідок (актів тощо) можуть бути включені до першого примірника дисертації як додатки, а копії – до додатків у інші примірники.

6.4 Фахівець науково-організаційного відділу, що забезпечує діяльність рад перевіряє наявність документів відповідно до п.16 Постанови, їх оформлення та у разі повного правильно оформленого пакету погоджує їх та передає голові спецради. Голова ради приймає документи до розгляду, накладає на заяву здобувача відповідну резолюцію, проставляє дату їх прийняття та свій підпис. Копію заяви з резолюцією, підписом та датою голова ради передає до науково-організаційного відділу.

6.5 Фахівець науково-організаційного відділу, що забезпечує діяльність рад на офіційному веб-сайті Національної академії в розділі, в якому міститься інформація про діяльність рад, розміщує інформацію про прийняття дисертації до розгляду та анотацію дисертації.

6.6 Голова ради подає до науково-організаційного відділу підписане Повідомлення про захист дисертації. Якщо всі документи оформлені правильно та відповідають діючим вимогам, у науково-організаційному відділі реєструють, проставляють на Повідомлення вихідні номери та спрямовують його до відділення контролю та документального забезпечення Національної академії для проставлення печатки Національної академії. Одна копія Повідомлення про захист залишається в науково-організаційному відділі.

6.7 Фахівець науково-організаційного відділу, що забезпечує діяльність рад відскановує оригінал Повідомлення про захист та електронною поштою надсилає до МОН України відсканований оригінал Повідомлення у форматі PDF або JPG, та текст повідомлення у форматі Word для подальшого його розміщення на веб-сайті МОН.

6.8 Захист дисертації на здобуття ступеня доктора філософії проводиться після оприлюднення Повідомлення про захист на офіційному веб-сайті МОН України.

7. Подання дисертації та наукових публікацій за її темою на опонування

7.1 Голова ради подає опонентам для вивчення дисертацію та наукові публікації за її темою.

7.2 Опоненти при вивченні дисертації використовують результати перевірки дисертації на плагіат, яка проводилася на кафедрі Національної академії, де виконувалась дисертація та де було підготовлено висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

7.3 Опоненти у місячний термін після прийняття документів до розгляду подають голові ради підписані ними відгуки. Підписи опонентів завіряються та скріплюються печатками установ, у яких вони працюють. У разі коли відгук не подано своєчасно або він не відповідає вимогам абзацу п'ятого п. 17 Порядку, голова ради може повернути його опонентові для доопрацювання або замінити опонента.

7.4 У разі заміни опонента МОН України надсилається вмотивоване клопотання (за підписом ректора Національної академії) про внесення змін до складу ради (клопотання готують голова ради та фахівець науково-організаційного відділу, що забезпечує діяльність рад).

8. Призначення дати захисту дисертації та надання публічного доступу до її матеріалів

8.1 Після надходження до ради відгуків опонентів члени ради у робочому порядку погоджують дату проведення захисту дисертації, що призначається не пізніше ніж у тритижневий строк з дня одержання другого відгуку опонента головою ради, та готують проект рішення.

8.2 У проекті рішення вченої ради зазначається:

актуальність теми й отриманих результатів та їх зв'язок із планами наукових робіт Національної академії;

найбільш суттєві наукові результати, отримані особисто здобувачем і їх новизна;

обґрунтованість і достовірність отриманих наукових результатів;

рівень теоретичної підготовки здобувача та рівень його обізнаності з результатами наукових досліджень інших учених (порівняно з результатами наукових досліджень здобувача);

теоретичне та практичне значення результатів роботи;

ступінь упровадження (використання) результатів роботи на момент її захисту (за наявності) або рекомендації щодо подальшого використання (упровадження) отриманих у роботі результатів;

відповідність дисертації визначеній спеціальності з формулюванням наукового завдання, за вирішення якого здобувач заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

8.3 Протягом трьох робочих днів після погодження дати проведення захисту дисертації голова ради інформує наукову громадськість та науково-організаційний відділ про узгоджену дату та час захисту. Фахівець науково-організаційного відділу, що забезпечує діяльність рад розміщує на веб-сторінці Національної академії, у розділі, в якому міститься інформація про діяльність рад, інформацію про призначення дати та часу захисту дисертації.

8.4 Фахівець науково-організаційного відділу, що забезпечує діяльність рад не пізніше ніж за десять робочих днів до дати захисту дисертації розміщує в електронному вигляді на офіційному веб-сайті Національної академії, у розділі, в якому міститься інформація про діяльність рад, такі матеріали:

примірник дисертації здобувача, який проходить атестацію (із забезпеченням відкритих форматів текстових даних),

висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації,

відгуки опонентів,

адреси, на які слід надсилати зауваження на дисертацію та звернення інших осіб.

Зазначені матеріали зберігаються у відкритому доступі на офіційному веб-сайті Національної академії протягом трьох місяців із дати набуття чинності наказу ректора Національної академії про видачу здобувачеві диплома доктора філософії.

8.5 Вимоги, передбачені абзацом першим п. 19 Постанови КМУ від 06.03.2019 167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», не поширюються на дисертації, що містять інформацію, віднесenu до державної таємниці, або інформацію для службового користування.

8.6 Фахівець науково-організаційного відділу, що забезпечує діяльність рад зауваження та звернення інших осіб, що надійшли на електронну адресу Національної академії відразу передає голові ради та здобувачу.

8.7 За бажанням здобувача рада зобов'язана проводити захист дисертації за наявності негативного відгуку одного з опонентів. Якщо негативні відгуки надійшли від двох опонентів, дисертація знімається з розгляду, а здобувачеві повертаються всі подані ним матеріали, крім його заяви та одного примірника дисертації. Про зняття дисертації з розгляду голова ради повідомляє науково-

організаційний відділ Національної академії та МОН України протягом трьох робочих днів.

8.8 За тиждень до засідання ради голова ради: забезпечує підготовку: реєстраційної картки та бюлетенів для таємного голосування; звертається із заявками до науково-організаційного відділу щодо місця захисту дисертації, а також забезпечення проведення аудіо- та відеозапису засідання ради; подає службову записку на ім'я першого заступника ректора Національної академії щодо осіб зі сторонніх організацій, які планують бути присутніми на захисті.

8.9 Для членів ради здобувач готує паперові копії слайдів презентації, необхідне канцелярське приладдя, а також скриньку для таємного голосування.

9. Публічний захист дисертації

9.1 Публічний захист дисертації проводиться на засіданні ради.

9.2 Якщо один із членів ради не може взяти участь у засіданні ради, Національна академія надсилає до МОН України клопотання за підписом ректора про зміну складу ради (клопотання готують голова ради та фахівець науково-організаційного відділу, що забезпечує діяльність рад). МОН України протягом місяця з дати надходження клопотання ухвалює рішення про зміну складу ради, про що видається відповідний наказ.

9.3 Захист дисертації повинен мати характер відкритої наукової дискусії, у якій зобов'язані взяти участь голова та члени ради, а також за бажанням присутні на засіданні.

9.4 Під час захисту відповідно до законодавства радою забезпечується аудіофіксація (запис фонограми) та відеофіксація. Запис (звукзапис, відеозапис) такого засідання ради оприлюднюється на офіційному веб-сайті Національної академії не пізніше наступного робочого дня з дати проведення засідання та зберігається на відповідному веб-сайті не менше трьох місяців з дати набуття чинності наказу ректора Національної академії про видачу здобувачеві диплома доктора філософії.

9.5 Під час засідання рада встановлює рівень набуття здобувачем компетентностей, які дали йому можливість одержати нові науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати проведеного дослідження і розв'язати конкретне наукове завдання у відповідній галузі знань, а також оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності.

9.6 Засідання ради вважається правомочним у разі участі у ньому та голосуванні повного складу ради. У разі потреби один з опонентів, який надав позитивний відгук, може взяти участь у засіданні ради з використанням засобів відеозв'язку в режимі реального часу.

9.7 Голова та члени ради мають рівні права під час захисту дисертації здобувачем.

9.8 Голова та члени ради забезпечують високий рівень вимогливості під час розгляду дисертацій, проведення їх захисту та ухвалення радою обґрунтованих рішень.

9.9 Засідання ради проводиться головою ради державною мовою за такою процедурою:

голова ради інформує її членів, згідно з даними реєстраційної картки присутності членів ради про правомочність засідання;

голова ради інформує її членів про погоджену із здобувачем мову, якою він буде викладати основні положення дисертації та відповідати на запитання, та доповідає про подані здобувачем документи, їх відповідність установленим вимогам;

здобувач викладає основні положення дисертації та відповідає на усні чи письмові запитання;

здобувач відповідає на зауваження, що містяться у відгуках опонентів і зверненнях інших осіб, що надійшли до Національної академії у письмовому вигляді чи електронною поштою;

обговорення дисертації здобувача (наукова дискусія) головою та членами ради (обов'язково) та присутніми на засіданні ради (за бажанням);

обговорюється проект рішення ради щодо присудження ступеня доктора філософії;

проводиться таємне голосування щодо присудження здобувачеві ступеня доктора філософії. Заздалегідь підготовлені бюлетені членам ради роздає підпис голова ради. У разі участі в засіданні одного з опонентів з використанням засобів відеозв'язку (забезпечує фахівець науково-організаційного відділу, що забезпечує діяльність рад) його голос зараховується за результатами відкритого голосування);

голова ради оголошує результати голосування (рішення вважається позитивним, якщо за нього проголосували не менш як чотири члени ради);

голова ради оголошує рішення ради щодо присудження здобувачеві ступеня доктора філософії з відповідної спеціальності.

9.10 Здобувач має право зняти дисертацію із захисту за письмовою заявою, поданою на засіданні ради до початку таємного голосування. У такому разі здобувачеві повертаються документи, які він подав до ради, крім заяви та

одного примірника дисертації. Якщо рада встановила порушення академічної доброчесності в дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, заява про зняття дисертації із захисту не приймається. У такому разі рада ухвалює рішення про відмову у присудженні ступеня доктора філософії.

9.11 У разі ухвалення радою рішення про відмову у присудженні ступеня доктора філософії всі виявлені радою протягом розгляду дисертації та висловлені під час її захисту недоліки, порушення та зауваження, що стали підставою для ухвали такого рішення, зазначаються у рішенні ради. Здобувачеві надається засвідчена в установленому порядку копія зазначеного рішення та повертаються подані ним документи, крім заяви, висновку наукового керівника (керівників) або відповідного структурного підрозділу, висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації та одного примірника дисертації. МОН України надсилаються разом із супровідним листом засвідчені в установленому порядку копії рішення про відмову у присудженні ступеня доктора філософії та стенограма (розшифрована фонограма) засідання ради. Супровідний лист, копію рішення та стенограму готують голова ради та фахівець науково-організаційного відділу, що забезпечує діяльність рад.

9.12 Дисертація, за результатами захисту якої радою ухвалено рішення про відмову у присудженні ступеня доктора філософії, може бути подана до захисту повторно після доопрацювання не раніше ніж за один рік з дня ухвали такого рішення (крім випадків, передбачених абзацом третім пункту 12 Порядку).

9.13 Дисертації, що містять інформацію, віднесenu до державної таємниці, або інформацію для службового користування, розглядаються з урахуванням вимог законодавства з питань державної таємниці та службової інформації.

9.14 Відповідальність за дотримання нормативних вимог щодо проведення захисту дисертації несе голова ради та начальник факультету.

10. Підготовка атестаційних документів та надсилання атестаційної справи і дисертації до МОН України

10.1 Рада на основі заздалегідь підготовленого проекту рішення, зауважень та відгуків, висловлених під час захисту дисертації готує рішення про присудження ступеня доктора філософії (у двох примірниках). У рішенні ради зазначається:

актуальність теми й отриманих результатів та їх зв'язок із планами наукових робіт Національної академії;

найбільш суттєві наукові результати, отримані особисто здобувачем та їх новизна;

обґрунтованість і достовірність отриманих наукових результатів;

рівень теоретичної підготовки здобувача та рівень його обізнаності з результатами наукових досліджень інших учених (порівняно з результатами наукових досліджень здобувача);

теоретичне та практичне (за наявності) значення результатів роботи;

ступінь упровадження (використання) результатів роботи на момент її захисту (за наявності) або рекомендації щодо подальшого використання (упровадження) отриманих у роботі результатів;

відповідність дисертації визначеній спеціальності та вимогам до дисертацій із формулюванням наукового завдання, за вирішення якого здобувач заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

10.2 Рішення підписують голова ради, рецензенти та опоненти.

10.3 Здобувач готує текст стенограми ідентичний за змістом із фонограмою. У стенограмі обов'язково фіксується доповідь здобувача, а також усі критичні зауваження, що містяться у відгуках на дисертацію й були висловлені під час дискусії щодо дисертації, та відповіді на них здобувача, висновок ради щодо дисертації. Фахівець науково-організаційного відділу, що забезпечує діяльність рад надає здобувачу методичні поради та допомогу в оформленні розшифрованої стенограми.

10.4 Усі документи, щодо розгляду дисертації та проведення її захисту в раді формуються в перший примірник атестаційної справи здобувача, який зберігається в науково-організаційному відділі Національної академії протягом десяти років з дати набрання чинності наказу ректора Національної академії про видачу диплома доктора філософії, а рішення ради щодо присудження ступеня доктора філософії та один примірник дисертації підлягають постійному зберіганню.

10.5 Другий примірник атестаційної справи здобувача, що надсилається до МОН упродовж місяця з дня захисту дисертації, формується з таких документів, перелік яких є вичерпним:

супровідного листа на бланку закладу вищої освіти (наукової установи);

копії першої сторінки паспорта громадянина України або паспортного документа іноземця, засвідченої головою ради;

рішення ради про присудження ступеня доктора філософії;

висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації;

відгуків опонентів;

копії диплома магістра (спеціаліста), нотаріально засвідченої. У разі коли документ про вищу освіту видано іноземним закладом вищої освіти, додатково подається копія документа про визнання іноземного документа про вищу освіту, засвідчена в установленому порядку;

копії свідоцтва про зміну імені (у разі потреби), нотаріально засвідченої;

копії академічної довідки про виконання здобувачем освітньо-наукової програми, засвідченої головою ради;

копії документа про передачу друкованого примірника дисертації до Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського Національної академії наук та електронного примірника до Національного депозитарію академічних текстів або Державної наукової установи «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»;

анотації дисертації державною мовою з наведенням наукових публікацій, зарахованих за темою дисертації;

копії реєстраційної картки присутності членів ради, засвідченої в установленому порядку;

стенограми (розшифрованої фонограми) засідання ради, підписаної головою ради та скріпленої печаткою Національної академії;

копій згод рецензентів, голови ради та опонентів та введення їх до складу ради;

копій рішень вченої ради Національної академії про визначення структурного підрозділу для проведення фахового семінару, призначення рецензентів та створення разової спеціалізованої вченої ради;

опису документів атестаційної справи здобувача.

10.6 Усі підписи завіряються відділенням контролю та документального забезпечення Національної академії.

10.7 Нумерація аркушів атестаційної справи має бути наскрізною (номер проставляється олівцем у правому верхньому куті кожної заповненої сторінки). Обкладинка атестаційної справи здобувача, супровідний лист, рішення ради про присудження ступеня доктора філософії та реєстраційна картка присутності членів ради оформлюються за формою, затвердженою МОН. Фахівець науково-

організаційного відділу, що забезпечує діяльність рад надає методичні поради та допомогу в оформленні та формуванні атестаційної справи здобувача.

10.8 За умови правильності оформлення всіх документів, їх реєструють в науково-організаційному відділі, проставлять вихідні номери й дати та направляють до відділення контролю та документального забезпечення Національної академії на проставляння печаток.

10.9 Документи до МОН України надсилаються не пізніше, ніж за 30 днів після дати захисту дисертації, відповідальність за що покладається на голову ради.

10.10 Другий примірник атестаційної справи здобувача, оформлений з порушенням установлених вимог, МОН України до розгляду не приймається.

10.11 Атестаційна справа здобувача, прийнята МОН України до розгляду, не може бути знята з розгляду здобувачем чи відкликана радою, у якій здійснювався захист дисертації.

11. Експертиза та розгляд атестаційної справи в МОН України

11.1 МОН України з метою здійснення контролю за дотриманням радою вимог нормативно-правових актів з питань атестації здобувача: розглядає документи атестаційної справи здобувача щодо дотримання радою процедури розгляду дисертації; проводить експертизу дисертації щодо актуальності обраної теми, обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизни, повноти викладу в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації, відсутності (наявності) порушення академічної доброчесності.

11.2 До проведення експертизи дисертації МОН України може залучати: членів експертних рад МОН України з проведення експертизи дисертацій з відповідного наукового напрямку; працівників закладів вищої освіти (наукових установ) шляхом утворення групи експертів; окремих вчених шляхом призначення їх експертами.

11.3 Суб'єкт експертизи проводить експертизу дисертації, розміщеної в електронному вигляді на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти (наукової установи), готує висновок, подає його до МОН України. Зазначений висновок долучається до матеріалів атестаційної справи здобувача.

11.4 У МОН України готується узагальнений висновок, який подається на розгляд атестаційної колегії МОН України. Атестаційна колегія МОН України розглядає узагальнений висновок та затверджує рішення ради про присудження ступеня доктора філософії.

11.5 Наказ МОН України про затвердження рішення ради на підставі рішення атестаційної колегії МОН України розміщується на офіційному веб-сайті МОН України.

11.6 Строк розгляду МОН України дисертації та атестаційної справи здобувача не повинен перевищувати чотирьох місяців.

11.7 Пропозиції та заяви фізичних і юридичних осіб щодо додаткової оцінки дисертації й атестаційної справи здобувача розглядаються МОН України до ухвалення рішення.

11.8 За особливих обставин, які потребують більш тривалого строку для проведення експертизи дисертації, про продовження такого строку МОН України інформує Національну академію.

12. Затвердження рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії та ухвалення рішення про видачу диплома доктора філософії

12.1 Учена рада Національної академії після набрання чинності наказом МОН України про затвердження рішення ради щодо присудження ступеня доктора філософії ухвалює рішення про видачу диплома доктора філософії, яке вводиться в дію наказом ректора та оприлюднюється на офіційному веб-сайті Національної академії в розділі, в якому міститься інформація про діяльність рад. Фахівець науково-організаційного відділу, що забезпечує діяльність рад передає службову записку ученому секретарю Національної академії у встановлені терміни для внесення питання про видачу диплома доктора філософії здобувачу до порядку денного засідання вченої ради Національної академії.

12.2 Рішення ради про присудження ступеня доктора філософії набирає чинності з дати набрання чинності наказу ректора Національної академії про видачу диплома доктора філософії. Проект наказу про видачу диплома готує фахівець науково-організаційного відділу, що забезпечує діяльність рад протягом двох тижнів з дня затвердження рішення про видачу диплома доктора філософії вченою радою Національної академії.

13. Скасування рішення спеціалізованої вченої ради та розгляд апеляцій

13.1 У разі виявлення порушення радою вимог Порядку МОН України скасовує рішення ради про присудження ступеня доктора філософії. Наказ МОН України про скасування зазначеного рішення ради на підставі рішення атестаційної колегії МОН розміщується на офіційному веб-сайті МОН.

13.2 Виявлення МОН України академічного плагіату в захищеній дисертації є підставою для позбавлення на два роки наукового керівника права

участі в підготовці здобувачів, позбавлення голови та членів ради на два роки права участі в атестації здобувачів (п. 36 Постанови).

13.3 Здобувач має право ознайомитися з узагальненим висновком МОН України після ухвалення МОН України рішення про скасування рішення ради про присудження ступеня доктора філософії. Копія такого висновку надається здобувачеві в місячний строк на його прохання.

13.4 Якщо рішення ради про присудження ступеня доктора філософії скасовано МОН України у зв'язку з порушенням радою процедури розгляду дисертації, така дисертація може бути подана здобувачем до захисту повторно.

13.5 Якщо рішення ради про присудження ступеня доктора філософії скасовано МОН України в зв'язку з порушенням вимог до дисертації та наукових публікацій, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, така дисертація може бути подана до захисту здобувачем повторно після її доопрацювання не раніше ніж через рік з дати ухвалення рішення про скасування такого рішення ради.

13.6 Якщо рішення ради про присудження ступеня доктора філософії скасовано МОН України у зв'язку з порушенням академічної доброчесності дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, така дисертація не може повторно подаватися до захисту.

13.7 На рішення ради про відмову в присудженні ступеня доктора філософії здобувач може подати протягом двох місяців з дня захисту дисертації апеляцію до Національної академії або до МОН України.

13.8 Розгляд апеляції в Національній академії здійснюється в порядку, встановленому Національною академією. У разі надходження апеляції Національна академія за розпорядженням ректора утворює апеляційну комісію із залученням фахівців за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача. Головою апеляційної комісії призначається, як правило, гарант освітньо-наукової програми з відповідної спеціальності. Апеляційна комісія готує висновок, який підписують усі члени комісії, для розгляду на вченій раді Національної академії. У разі коли апеляція не містить аргументів по суті виявлених недоліків, апеляційна комісія не утворюється.

13.9 На рішення МОН України про скасування рішення ради про присудження ступеня доктора філософії здобувач може подати апеляцію до МОН України не пізніше ніж через два місяці з дня його прийняття.

13.10 У разі надходження апеляції МОН України утворює апеляційну комісію із залученням фахівців за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача. Головою апеляційної комісії призначається, як правило,

член атестаційної колегії МОН України. Апеляційна комісія готує висновок, який підписується всіма членами комісії для розгляду атестаційною колегією МОН України. У разі коли апеляція не містить аргументів по суті виявлених недоліків, апеляційна комісія не створюється.

13.11 Рішення МОН України за результатами розгляду апеляції може бути оскаржено в судовому порядку. У разі прийняття рішення суду щодо повторного розгляду дисертації та атестаційної справи здобувача такий розгляд здійснюється МОН України із залученням фахівців, які не брали участі в попередній експертизі дисертації.

14. Прикінцеві положення

14.1. Це Положення затверджується вченою радою Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького.

14.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться шляхом затвердження Положення в новій редакції.